

Організація роботи літніх майданчиків

Організація літніх майданчиків – справа сезонна, але досить прибуткова.

Підготовчі процедури, що передують відкриттю літніх майданчиків:

- визначитися із земельною ділянкою,
- облаштувати її,
- отримати необхідні дозволи і провести узгодження,
- підібрати персонал.

Головне, діяти строго в рамках чинного законодавства.

При відкритті літнього майданчика з'являється можливість трохи відступити від загальних правил, змінити традиційний стиль оформлення закладу, створити щось незвичайне, щоб здивувати постійних відвідувачів.

На літній терасі з оновленим інте'єром багато закладів намагаються відійти від традиційного меню, надати гостям можливість спробувати оригінальні сезонні страви та напої.

Таким чином, переваги відкриття літнього майданчика очевидні: вона приверне до закладу чимало гостей і, звичайно, принесе суб'єкту ресторанного господарства додатковий прибуток.

Втім, слід пам'ятати, що продаж продукції за межами закладів ресторанного господарства здійснюється у спеціально відведених для цього місцях з дозволу місцевих органів виконавчої влади, установ державної санітарно-епідеміологічної служби та за умови дотримання встановлених для цієї продукції вимог законодавства України (п. 2.5 Правил роботи закладів (підприємств) ресторанного господарства, затверджених наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 24 липня 2002 р. № 219).

Ніяких додаткових документів для розміщення столиків (облаштування стаціонарного літнього майданчика) не потрібно, якщо:

- ділянка належить закладу на праві власності або користування;
- цільове призначення ділянки згідно з документами - здійснення господарської діяльності.

Якщо заклад має на прикметі місце під літній майданчик, але у нього немає ні права користування, ні права власності на земельну ділянку, необхідно отримати окремі документи на відведення землі під такий майданчик.

За нормами статті 125 Земельного кодексу України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III право власності на земельну ділянку, а також право постійного користування та право оренди земельної ділянки виникають з моменту державної реєстрації цих прав.

Захистити відвідувачів від дощу і жарких променів літнього сонця можна двома способами:

- за допомогою звичайних вуличних парасольок,
- тимчасових навісів.

Основний недолік парасольки – його обмежене використання, адже сильний дощ або різкий вітер змусить гостей переміститися всередину приміщення або взагалі покинути майданчик.

До того ж вуличні парасольки підходять для демократичних літніх кафе або закладів швидкого харчування.

У солідних ресторанах високого цінового рівня краще звести спеціальну літню відкриту терасу за **принципом малої архітектурної форми**.

***Мала архітектурна форма** – невелика споруда для здійснення підприємницької діяльності торговельно-побутового призначення площею до 30 м² і висотою до 4 м, що виконується з полегшених конструкцій і встановлюється тимчасово без улаштування заглиблених у ґрунт фундаментів.*

Встановлення порядку отримання дозволу та вирішення питань про розміщення малих архітектурних форм для здійснення підприємницької діяльності належить до компетенції місцевих рад та їх виконавчих органів.

Також слід враховувати, що відповідно до пункту 26 Єдиних правил ремонту і утримання автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, правил користування ними та охорони, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 березня 1994 р. № 198, для розміщення малих архітектурних форм потрібно отримати дозволи, які видаються:

- у межах червоних ліній міських вулиць і доріг – відповідними виконавчими органами міських рад, а в Києві та Севастополі – міськими держадміністраціями за погодженням з Державтоінспекцією, дорожньо-експлуатаційними та іншими зацікавленими організаціями;

- у межах смуг відчуження автомобільних (позаміських) доріг – відповідними дорожньо-експлуатаційними організаціями за погодженням з Державтоінспекцією.

Червоні лінії - визначені в містобудівній документації відносно пунктів геодезичної мережі межі існуючих та запроектованих вулиць, доріг, площ, що відокремлюють території мікрорайонів, кварталів та території іншого призначення.

Літні майданчики бувають двох видів:

1) розміщені біля стаціонарного об'єкту ресторанного господарства і експлуатовані за принципом додаткового збільшення кількості посадочних місць без проведення будівельних робіт;

2) стаціонарні літні майданчики, побудовані на вільних земельних ділянках з виконанням будівельних робіт та відведенням земельної ділянки.

Організація літніх майданчиків першого виду **часто не вимагає додаткових дозвільних документів**, так як вони належать до закладів ресторанного господарства.

Дозвіл знадобиться тільки в тому випадку, якщо літній майданчик так чи інакше міняє на час зовнішній вигляд прилеглої до закладу території і перешкоджає вільному руху пішоходів (обладнується парасолями, прикрашається декоративними квітковими та іншими рослинними насадженнями або іншими різноманітними елементами, що не демонтуються на нічний час).

За дозволом на організацію такого літнього майданчика суб'єкт господарювання повинен звернутися до органу місцевого самоврядування, який відає питаннями благоустрою території міста.

Якщо ж планується відкрити літній майданчик, що стоїть окремо від основного закладу ресторанного господарства (біля жвавих магістралей,

вокзалів, у місцях відпочинку громадян), то необхідно погодити її розташування з органами місцевого самоврядування.

Перш ніж почати будівництво об'єкта малої архітектурної форми, слід:

- оформити відведення землі для його розміщення, тобто або купити землю,
- або взяти її в оренду, оскільки такий об'єкт буде експлуатуватися хоча і сезонно, але протягом ряду років.

Після оформлення документів про відведення землі потрібно отримати в органах містобудування та архітектури дозвіл на початок будівельних робіт, а також проектну документацію, після чого можна починати будівництво стаціонарної літнього майданчика.

По завершенні будівельних робіт необхідно пройти процедуру оформлення та прийому в експлуатацію побудованого об'єкта.

Об'єкт приймається в експлуатацію з дотриманням певних законодавчих норм державною технічною комісією, що складається з представників замовника (забудовника), проектної організації (проектувальника), підрядника (за наявності такого), представника органу містобудування та архітектури, органів санітарно-епідеміологічної служби (СЕС), пожежного нагляду, місцевого самоврядування.

Відзначимо, що якщо літній майданчик розміщується поблизу автомагістралей, до органів дозвільної системи обов'язково підключається

Відповідно до Типового положення про експертно-технічного центру Держнаглядохоронпраці, затвердженим наказом Держнаглядохоронпраці від 2 листопада 1998 р. № 213, обов'язковим також є дозвіл на експлуатацію літнього майданчика органу Держнаглядохоронпраці (після узгодження з органами пожежного нагляду). Слід мати на увазі, що дозвіл органів пожежного нагляду видається безкоштовно, але пожежна експертиза – послуга платна.

Вивчивши проектну документацію, перевіривши відповідність збудованого об'єкта проекту та затвердженим технічним умовам, члени технічної комісії підписують акт про прийом завершеного будівництвом об'єкта в експлуатацію. Члени комісії не мають права під час прийому об'єкта

висувати додаткові вимоги, крім передбачених технічними умовами та проектною документацією.

Якщо комісія дійде висновку, що по даному об'єкту не завершено будівництво в обсязі, передбаченому проектом, або не підготовлений до експлуатації, вона оформляє відмову від введення такого об'єкта в експлуатацію. Без отримання висновку комісії про введення об'єкта в експлуатацію та затвердження його міськвиконкомом (райвиконкомом) не можна оформляти інші дозвільні документи.

Як випливає з Санітарних правил, сміттєзбірник може бути встановлений виключно на асфальті або на майданчику з цементу чи цегли. Водопостачання забезпечується шляхом приєднання до місцевої мережі водопроводу або за допомогою пристрою артезіанської свердловини, шахтного колодязя з обов'язковим проведенням внутрішнього водопроводу. Складовою системи водопостачання є обладнання літнього майданчика системами каналізаційних труб для виробничих стічних вод і для туалету. Але якщо проблему з туалетом вирішити досить просто, придбавши переносний біотуалет, для якого не потрібно каналізаційних труб, то без відведення стічних вод ніяк не обійтись. Отже, якщо літній майданчик розташована на території, де вже є каналізація, необхідно до неї підключитися, отримавши на це відповідний дозвіл органів міськводоканалу. Якщо ж немає такої можливості – слід обладнати власну (місцеву) каналізацію. Всі роботи з прокладання каналізаційних труб повинні бути проведені під час будівництва літнього майданчика з попередніми включенням їх в проектну документацію.

Дозвіл на розміщення об'єкта торгівлі.

Дозвіл на розміщення об'єкта торгівлі – обов'язкова умова здійснення торгівлі на літньому майданчику (п. 10 ч. 1 ст. 10 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» від 6 вересня 2005 р. № 2807- IV). Отримують такий дозвіл в управлінні споживчого ринку та агропромислового комплексу органу місцевого самоврядування, попередньо звернувшись із відповідною заявою. Оскільки положення про порядок отримання дозволу та розміри збору

за розміщення об'єкта торгівлі затверджуються місцевими органами, в кожному конкретному регіоні можуть бути свої особливості.

Дозвіл на розміщення стаціонарних літніх майданчиків, побудованих або обладнаних на відведеній землі, видається як на самостійний об'єкт і тільки після узгодження розміщення об'єкта торгівлі з органами СЕС, Держпожнагляду та Держнаглядохоронпраці. Тому рекомендуємо паралельно з оформленням дозволу на розміщення оформляти погодження на розміщення. Послуги з узгодження є платними.

У дозволі на розміщення об'єкта торгівлі обов'язково вказується режим роботи літнього майданчика, який також повинен бути узгоджений з місцевими органами виконавчої влади.

Оскільки літній майданчик створюється на певний термін - приблизно з травня по жовтень, - підприємства зазвичай залучають додаткових тимчасових працівників (сезонними такі працівники бути не можуть, адже робота в ресторанному господарстві не входить до Списку сезонних робіт і сезонних галузей, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28 березня 1997 № 278).

Дуже часто для тимчасової роботи на терасі з фізичними особами укладають цивільно-правові договори.

Уклавши з працівником цивільно-правовий договір, роботодавець нараховує єдиний соціальний внесок у розмірі 34,7 % винагороди за таким договором (ч. 5 ст. 8 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 8 липня 2010 р. № 2464- VI). На перший погляд, оформлення співробітника на роботу за цивільно-правовим договором здається значно вигідніше, ніж за трудовим, проте це не так, і ось чому.

По-перше, цивільно-правовий договір може укладатися лише для виконання разової роботи (гл. 61 Цивільного кодексу України від 16 січня 2003 р. № 435- IV). Наприклад, в штатному розкладі не передбачено кухар, який знає японську кухню, а такі страви потрібно буде готувати. За трудовим договором працівник залучається для виконання робіт певної специфіки з урахуванням

його вмінь і навичок або спеціальної освіти на тривалий термін (глава III КЗпП). Якщо перевіряючим територіальних органів Пенсійного фонду вдасться довести, що трудові договори на підприємстві фактично замінюються цивільно-правовими, у підприємства виникнуть додаткові витрати щодо донарахування єдиного соціального внеску. Інспектори з праці при перекваліфікації договору вимагатимуть, щоб співробітникам були надані всі гарантії, які надаються при укладенні трудового договору. Крім того, вони можуть оштрафувати посадових осіб компанії та громадян - суб'єктів підприємницької діяльності відповідно до частини першої статті 41 Кодексу України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 № 8073-X (у розмірі від 15 до 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, то є 255-850 грн.).

Якщо підприємство укладає цивільно-правовий договір, співробітник не зобов'язаний підпорядковуватися внутрішньому трудовому розпорядку, для нього не встановлюється режим робочого часу. Тому якщо у цивільно-правовому договорі записано, що співробітник працює з 9:00 до 18:00, то перевіряючі можуть розцінити цей пункт як елемент трудового договору.

За цивільно-правовим договором зазвичай передбачається винагорода за підсумками виконаної роботи, яка повинна бути оформлена документально у вигляді двосторонніх актів. Якщо винагорода виплачується регулярно у вигляді фіксованих платежів, це також наводить на думку, що для даного працівника діють норми трудового договору. А тому претензій посадових осіб Держнаглядпраці та територіальних держінспекцій з праці не уникнути.

Який з договорів укласти з найманим працівником - заклад повинен вирішувати самостійно, але при цьому необхідно враховувати всі вимоги трудового або цивільного законодавства.

Патентування

Враховуючи те що літній майданчик ресторанного господарства належить до виробничо-торговельній сфері діяльності, для здійснення розрахунків з відвідувачами за готівкові грошові кошти суб'єкту господарювання необхідно придбати торговий патент (пп. 14.1.246 ст. 14, пп. 267.1.1 ст. 267 Податкового кодексу Україна від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI;

далі - ПКУ). Слід мати на увазі, що патент придбавається на кожен окремий пункт продажу товарів. При цьому під останнім, зокрема, розуміються відкриті літні майданчики (пп. 14.1.211 ст. 14 ПКУ).

Відкриті літні майданчики мають статус окремого пункту продажу товарів, якщо вони є самостійними об'єктами. Що стосується літнього майданчика, яка розташована біля стаціонарного капітальної споруди і експлуатується за принципом збільшення посадочних місць, то вона не є окремим пунктом продажу товарів, а тому купувати на неї окремий торговий патент не потрібно.

Оскільки платники єдиного податку не є платниками збору за провадження деяких видів підприємницької діяльності, то придбавати торговий патент їм не потрібно (п. 1 підрозд. 8 розд. XX ПКУ).

Дія Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» від 6 липня 1995 р. № 265/95-ВР в редакції Закону України від 1 червня 2000 р. № 1776- III (далі - Закон № 1776) поширюється на всіх суб'єктів господарювання та їх господарські одиниці, які здійснюють розрахункові операції в готівковій та / або безготівковій формі.

ДЛЯ ДОВІДКИ

Господарська одиниця - стаціонарний або пересувний об'єкт, у тому числі транспортний засіб, де реалізуються товари чи надаються послуги та здійснюються розрахункові операції.

Літній майданчик, розташований безпосередньо біля будівлі закладу, або кілька столиків, винесених під його стіну, - це всього лише додаткова торгова площа для закладу, яка не має місця проведення розрахунків. Відповідно, розрахунки з відвідувачами в такому випадку можна проводити через реєстратори розрахункових операцій (РРО), встановлені у приміщенні закладу.

Якщо ж стаціонарний літній майданчик є окремо розташованим об'єктом, для проведення розрахунків необхідний РРО. Від його застосування відповідно до пункту 6 статті 9 Закону № 1776 звільнені тільки приватні підприємці - платники єдиного податку.

Відповідно до статті 15 Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів» від 19 грудня 1995 № 481/95-ВР (далі - Закон № 481) ліцензія на право роздрібної торгівлі алкогольними напоями видається суб'єкту господарювання на кожне місце торгівлі. Отже, виходячи з абзацу чотирнадцятого статті 1 Закону № 481, заклади ресторанного господарства, які реалізують алкогольні напої, зможуть отримати ліцензію, якщо одночасно виконуються наступні умови:

- продаж алкогольних напоїв (у тому числі на розлив) виробляється в одному торговому приміщенні (будівлі) за місцем його фактичного розташування;

- торгова площа такого приміщення не менше 20 м²;

- в місці продажу встановлені (незалежно від їх кількості) РРО або знаходяться книги обліку розрахункових операцій (КОРО), через які фіксується виручка від продажу алкогольних напоїв.

Якщо алкогольні напої продаються в закладі, а споживаються за столиками на терасі, то місцем торгівлі буде саме приміщення закладу.